

PROIECT

privind candidatura la funcția de președinte al Consiliului Superior al Magistraturii

1. Consiliul Superior al Magistraturii garant al independenței justiției

Necesitatea unui sistem judiciar independent, imparțial și eficient reprezintă o obligație asumată de România în tratatele internaționale, stabilindu-se ca obiectiv, prin aderarea la Uniunea Europeană, crearea unui spațiu de siguranță, libertate și justiție.

Aceasta reprezintă pentru fiecare magistrat, finalitatea drepturilor și obligațiilor, în măsură să fie realizate prin intervenția eficientă a Consiliului Superior al Magistraturii, prin aplicarea mecanismelor și procedurilor celor mai adecvate, care să garanteze principiul separației puterilor în stat și protejarea sistemului judiciar de orice ingerință externă, politică sau economică, ce are tendința de a o subordona.

Tratatele europene intrate în vigoare în ultimii ani, au definit problematica de interes comun în care procedurile de cooperare în domeniul justiției și afacerilor interne sunt subordonate obiectivului principal de îmbunătățire a calității actului de justiție și responsabilizare a sistemului judiciar.

Raportul CEPEJ asupra stării justiției în Europa a evidențiat continuarea crizei justiției, persistența în ultimii ani ca o criză instituțională de celeritate, calitate și eficacitate. Este motivul pentru care, la nivelul Uniunii Europene se pune din ce în ce mai frecvent, în ultimile luni, problema monitorizării justiției statelor europene, prin forme mai eficiente de verificare și cooperare. Raportul Comisiei europene privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, a remarcat pe lângă aspectele ce privesc puterea legislativă și pe cea executivă, progresele în privința îmbunătățirii eficienței procesului judiciar, a consecvenței jurisprudenței și luptei împotriva corupției, apreciind în ultimele rapoarte activitatea instanțelor și parchetelor.

Din acest punct de vedere, este de remarcat creșterea încrederii populației în justiție, efect al eforturilor instanțelor și parchetelor, evaluată în luna noiembrie în euromonitor la 44%. Apreciem că acesta este punctul de plecare în realizarea stării de normalitate ce trebuie să caracterizeze independența magistraților și calitatea actului de justiție.

Pe de altă parte, garanțiile oferite magistraților, integrate într-un statut care are caracter legislativ sau constituțional, sunt esențiale pentru independența și imparțialitatea de care acestia trebuie să dea dovada. Iar rolul esențial al CSM, de garant al independenței justiției, reprezintă principalul obiectiv al activității, realizat prin mecanisme specifice respectării separației puterilor în stat și asigurării independenței fiecărui magistrat, independență care presupune respectarea necondiționată a legii și totodată asigurarea celui mai înalt standard de calitate și eficiență a muncii.

Avizul nr.1 al Consiliului consultativ al judecătorilor europeni consacră independența judecătorilor “nu ca pe un privilegiu sau ca pe o prerogativă în interesul acestora, ci ca pe o garanție în interesul preeminenței dreptului și a celor care caută și cer dreptatea”. Aceeași abordare asupra independenței procurorilor a avut-o și Consiliul procurorilor europeni.

Revine astfel, ca obligație a CSM, alături de colaborarea instituțională între puterile statului, intensificarea dialogului cu organismele europene și organismele similare din celelalte state ale Uniunii Europene, dar mai cu seamă participarea, cu scopuri bine stabilite, la activitățile tuturor organismelor europene interesate, în vederea explicitării dificultăților de sistem, care nu sunt străine nici altor state cu tradiție democratică. În acest sens este de menționat prezența constantă a membrilor CSM, în ultima perioadă, la activitățile rețelei consiliilor judiciare, sau la grupul statelor pentru combaterea corupției.

Rolul și structura CSM sunt configurate în art. 133-134 din Constituție, ca organ statal reprezentativ al magistraților, ce asigură garantarea independenței justiției. Prin prevederile art.23 din L 317/2004 se consacră funcționarea Consiliului, ai căror membrii au activitate permanentă și ale cărui hotărâri se iau în plen sau secții, prin vot direct și secret.

2. Organizarea internă

CSM este un organ colegial ale cărui decizii se pronunță prin votul exprimat de membrii acestuia, cum am afirmat, în mod direct și secret.

Constituția stabilește (în art.133 și 134) alcătuirea consiliului- 19 membrii, din care 14 magistrați aleși de adunările generale ale acestora, validați de senat, 2 membrii ai societății civile și 3 membrii de drept-; dar și atribuțiile esențiale ale acestuia , de propunere a numirii în funcția de judecător sau procuror și de instanță disciplinară alături de celelalte atribuții acordate prin legea sa organică, în realizarea scopului de garant al independenței justiției.

Prevederile art.24 din L 317/2004, stabilesc organele de conducere ale instituției - președintele și vicepreședintele-, cu atribuții de reprezentare și coordonare a activității CSM, dar care iau deciziile ce privesc sistemul judiciar în plen și secții, cu votul majorității.

Despre organizarea internă, am făcut vorbire și în proiectul anterior, astfel încât voi enumera numai atribuțiile fiecărei structuri organizaționale

A. Plenul Consiliului

În secțiunea II a legii sunt stabilite atribuțiile plenului, referitoare la

- cariera judecătorilor și procurorilor, prin: propunerea de numire și eliberare din funcție a judecătorilor și procurorilor, numirea și eliberarea din funcție a judecătorilor și procurorilor stagiați, promovarea judecătorilor și procurorilor, ori propunerea pentru conferirea de distincții.
- admiterea în magistratură: stabilește numărul cursanților INM, concursurile și tematica pentru admiterea în magistratură și promovare , aprobă programul de formare continuă profesională a aditorilor de justiție, aprobă regulamente, numește comisiile de examinare, validează concursurile și examenele, numește comisiile de evaluare.
- organizarea și funcționarea instanțelor și parchetelor: convoacă adunările generale, aprobă măsurile pentru suplimentarea sau reducerea numărului de posturi pentru instanțe și parchete.

- elaborarea normelor de conduită structurate într-un cod deontologic al magistraților.

B. Secțiile Consiliului

Au atribuțiile definite de art. 40-43 din lege, respectiv cele privind

-cariera magistraților: acelea de delegare, de numire în funcții de conducere, propunere de numire sau revocare din funcția de președinte, vicepreședinte sau președinților de secție ai ICCJ, respectiv avizare a propunerii ministrului justiției de numire sau revocare a procurorului general, procurorul șef al DNA și DIICOT, a adjuncților acestora precum și a șefilor de secții din aceste parchete, aprobarea transferului magistraților, soluționarea contestațiilor împotriva calificativelor acordate de comisiile de evaluare, luarea măsurilor pentru soluționarea sesizărilor justițiabililor, dispunerea suspendării din funcție a judecătorilor sau procurorilor;

- organizarea și funcționarea instanțelor și parchetelor: aprobă înființarea sau desființarea secțiilor curților de apel și parchetelor, aprobă propunerea de numire a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a procurorului șef DNA, avizează lista localităților care fac parte din circumscripțiile judecătoriilor, stabilește categoriile de procese care se soluționează de anumite instanțe în municipiul București, stabilește numărul vicepreședinților curților de apel, a adjuncților procurorilor generali ai curților de apel, numește și promovează magistrații asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, încuviințează percheziția, reținerea și arestarea magistraților.

C. Aparatul propriu

Este de remarcat schema incompletă a personalului aparatului propriu și necesitatea ocupării posturilor vacante. În acest sens, se constată că din totalul de 215 posturi, sunt vacante 38, din care 9 finanțate - 4 de personal de specialitate asimilat judecătorilor și procurorilor, 2 funcții publice și 3 posturi de personal contractual.

Însă, din numărul posturilor pentru funcții de conducere, 13 sunt ocupate prin numire, 13 prin delegare, iar 4 sunt vacante, situație care obligă la măsuri organizatorice pentru ocuparea lor.

Structura aparatului propriu

a) Secretarul general- este numit de plenul CSM dintre judecătorii cu cel puțin 8 ani vechime și coordonează, sub autoritatea președintelui și vicepreședintelui, funcționarea aparatului propriu și îndeplinește orice alte atribuții încredințate de plen, președinte sau vicepreședinte.

Secretarul general adjunct este numit în aceleași condiții și înlocuiește de drept secretarul general, atribuțiile sale fiind stabilite de președintele Consiliului la propunerea secretarului general.

b) departamentele Consiliului sunt conduse de directori, șefi de servicii și șefi de birouri, care coordonează, îndrumă și răspund de activitatea respectivă.

Structura aparatului propriu al Consiliului este stabilită de Plenul CSM, prin Hotărârea 326/2005, cu modificări ulterioare, aprobându-se Regulamentul de organizare și funcționare al acestuia. Astfel, organizarea internă este constituită din : direcția de resurse umane și organizare, cu serviciile de resurse umane pentru instanțe și pentru parchete, birourile de statistică judiciară, concursuri și formare profesională; direcția economică și administrativă alcătuită din serviciile salarizare și buget, administrativ și aprovizionare și biroul contabilitate; direcția legislație , documentare și contencios structurată în serviciul legislație și documentare și biroul contencios; direcția afaceri europene relații internaționale alcătuită din serviciul programe și serviciul afaceri europene și relații internaționale; direcția sinteze, pregătirea lucrărilor și grefa secțiilor din care fac parte serviciul de sinteză și pregătire a lucrărilor și biroul de grefă a secțiilor ; și serviciul de relații cu publicul,registratură, secretariat și arhivă ce cuprinde biroul de relații cu publicul,biroul registratură secretariat și arhivă biroul de protocol și biroul de informatică. Alături de acestea funcționează compartimentul de audit intern, birou de informare publică și relații cu mass-media și biroul de documente clasificate.

Revine în sarcina conducerii CSM îndrumarea acestor departamente și crearea unor structuri de comunicare cu instanțele și parchetele pentru dialog și informare reciprocă asupra chestiunilor ce interesează organizarea judiciară.

D. Comisiile și colectivele de lucru

Hotarârea Plenului CSM 564/2008 (cu modificările ulterioare) a stabilit, pentru eficientizarea activității, înființarea comisiilor de lucru, cu rol consultativ, pe domenii de activitate, formate din cel puțin 3 membrii, reprezentanți ai inspecției judiciare și ai compartimentelor de specialitate, la care în calitate de invitați, pot participa și reprezentanți ai instanțelor sau parchetelor, ai INM și SNG, reprezentanți ai asociațiilor profesionale sau ai personalului de specialitate din instanțe și parchete.

Comisiile sunt coordonate de un membru al Consiliului care propune planul de măsuri, organizează desfășurarea activității, informează asupra stadiului implementării programelor. În actuala structură, sunt 3 comisii care urmează a-și desfășura activitatea cu mai multă celeritate, în condiții mai flexibile, cu consultarea instanțelor și parchetelor în condițiile abordării unor probleme ce vizează activitatea acestora sau statutul magistratului.

Colectivele (grupurile) de lucru sunt entități înființate cu scopul de a menține un contact permanent cu instanțele și parchetele, pe un domeniu de activitate, repartizate în considerarea atribuțiilor membrilor Consiliului și asigurării echilibrului funcțional. Este de remarcat, în această structură organizatorică subsidiară, elaborarea unor proiecte de perspectivă precum specializarea multiplă a judecătorilor, eficiența instanțelor și parchetelor sau stabilirea volumului optim de muncă.

Raportul MCV din 30 ianuarie 2013, a recomandat și crearea unui grup de lucru prin reunirea actorilor cheie care să monitorizeze reforma sistemului judiciar, în condițiile în care „respectarea angajamentelor referitoare la protecția sistemului judiciar împotriva atacurilor, sau înlocuirea miniștrilor, sau demisia parlamentarilor sancționați pentru incompatibilitate, sau pentru fapte de corupție la nivel înalt, nu au fost puse în aplicare pe deplin ...”.

3. Management sau știința conducerii și organizării

Aspectele care abordează știința conducerii au format obiectul unei tratări teoretice în proiectul întocmit deja anul trecut (aflat pe site-ul CSM), așa încât, în prezenta susținere voi încerca o analiză concretă a organizării și

conducerii CSM, din perspectiva unei instituții ce se constituie ca organ colegial de decizie.

Am tratat chestiunea organizării și structurării pe baze științifice, prin planificarea și previziunea impuse de elementele sistemului, prin elaborarea de programe sau tehnici menite să sporească competitivitatea și să eficientizeze sistemul, în condițiile cunoașterii intervențiilor exterioare; aceea a eficacității ansamblului în măsură să răspundă dinamicii sociale, afectate de acțiuni colective sau individuale, cu tendințe de dezvoltare ori cu reactivitate retrogradă; sau a caracteristicilor metodologice utilizate în conducerea organizației ca sistem, în care elementele esențiale sunt reprezentate de concepțiile despre știința dreptului, activitatea de legiferare și aplicare a normelor ori complinirea sau corectarea lacunelor prin intervenții legislative sau jurisprudențiale.

Diferența dintre cele două noțiuni constă în faptul că știința conducerii se referă la influența asupra oamenilor, în timp ce managementul se concentrează asupra menținerii sistemelor și proceselor aferente.

În teoria sistemelor, organizarea, structurarea, funcționarea, eficacitatea și responsabilitatea, reprezintă componentele indispensabile în raport cu care se conturează atributele de comunicare, echilibru și decizie. Iar elementele la care am mai făcut trimitere (rutinele, căutarea și mediul de selecție), reprezintă pilonii dezvoltării științifice a organizației ca sistem.

Conducerea administrativ-judiciară în exercitarea funcției de control-reglare, are în vedere înainte de toate independența judecătorului și împiedicarea oricăror ingerințe în desfășurarea actului de justiție. În aceeași măsură, activitatea de conducere are ca fundament, în toate aspectele care privesc cariera magistraților, criterii obiective de operare, dintre care nu pot lipsi competența profesională, integritatea, eficiența sau nivelul de comunicare empatică.

Un proiect managerial real pe perioada mandatului de un an, este greu de realizat, activitatea de conducere presupunând alături de măsuri decizionale de moment, previziuni și prognoze pe termen scurt, mediu și lung, iluzorii perioadei de referință. De aceea, reluând concluzia deja expusă în proiectul anului trecut, remarc necesitatea adoptării unui set de principii în baza cărora,

Consiliul trebuie să acționeze unitar pe perioada celor 6 ani de mandat și să decidă încă de la constituire organizarea, funcționarea, prioritățile și perspectivele sistemului, stabilind un program flexibil pe termen mediu ce va reprezenta punctul de plecare în realizarea mandatelor viitoare de conducere. Aceasta în condițiile în care a fost discutat planul multianual al CSM pentru perioada 2011-2016 au fost trasate obiective, dar acestea sunt generice și fără termen de implementare. Altfel, totul va rămâne în sarcina politicilor guvernamentale relative la justiție, pierzând sau diluând inițiative ori previziuni de valoare ale grupului profesional.

Programul presupune o unitate de acțiune pe termen mediu, derivată din proiectele asumate în competiția de alegere ca membri ai CSM, pornind de la nevoile justiției și societății, cu observarea politicilor și perspectivelor statale și europene.

Este de remarcat că nivelul conducerii sistemului judiciar realizat de Consiliu, trebuie să se manifeste ca o punte de legătură a diferitelor nivele de leadership ale fiecărui magistrat, membru al acestui organ colegial, conexas procesului decizional, dat de axioma: **„nivelul de eficiență este dat de capacitatea colectivă de a conduce”**. Altfel spus, alături de consultarea cu instanțele și parchetele, necesitatea permanentei consultări a membrilor și a colaborării între secții este indispensabilă procesului de decizie.

Proiectul propune o viziune pe termen scurt a exercitării atribuțiilor funcției de conducere, cu elementele necesare bunei realizări a actului de asigurare a organizării îndeplinirii justiției, în concordanță cu principiile fundamentale de drept (legalitatea, independența judecătorului, dreptul la un proces echitabil judecat într-un termen rezonabil), încercând să identifice posibilitățile de atragere și folosire a resurselor pentru asigurarea condițiilor necesare garantării desfășurării activității judiciare și a obținerii unor rezultate bune.

Intr-o organizație precum CSM, structurată ca organ colectiv de decizie administrativă a sistemului judiciar, măsurile trebuie să fie rezultatul opțiunii majoritare. Procesul decizional trebuie să fie fundamentat pe valori autentice, unanim recunoscute, în afara oricăror conjuncturi care pot naște subiectivism sau parteneriate. Așadar, numai deciziile care țin de atribuțiile

prevăzute în art 24 alin.3 din Legea 317/2004 pot fi luate exclusiv de președinte sau vicepreședinte, fără însă a scăpa din vedere caracterul colegial al organizării Consiliului.

Strategia de acțiune are ca principal obiectiv crearea condițiilor pentru asigurarea independenței magistraților și îndeplinirea actului de justiție în condiții optime, cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, asigurarea transparenței și calității actului de justiție, responsabilizarea factorilor direct implicați, dar ținând cont și de soluționarea într-un termen rezonabil a litigiului.

Specific anului 2014, pentru sistemul judiciar, este intrarea în vigoare a noilor coduri penal și de procedură penală, moment hotărâtor în evoluția sistemului, confruntat cu diversitatea problematicii izvorâte dintr-o nouă filozofie a dreptului penal. Aceasta se suprapune peste chestiunile încă nerezolvate, constatate de la intrarea în vigoare a Codului de procedură civilă, care vor domina o perioadă de timp controversate teoretice și practice și care se vor repercuta asupra căutărilor jurisprudențiale.

4. Necesitatea analizei SWOT

Analiza eficacității sistemului a fost tratată și în proiectul anterior, concluziile fiind puțin diferite. Astfel, cunoașterea rutinelor, definirea căutărilor și stabilirea mediului de selecție, cum au fost expuse, alături de reprezentarea exactă a oportunităților (punctele tari) dar și a insuficiențelor și pericolelor (punctele slabe) prezente, în general, în activitatea oricărei instituții sau organizații, sunt de esența activității de conducere.

În sistemul judiciar, sunt considerate „puncte tari”: pregătirea profesională foarte bună a majorității magistratilor, buni utilizatori ai mijloacelor de informatizare; buna pregătire a personalului auxiliar de specialitate, la rândul lui bun utilizator ai mijloacelor informatizate; colectivele în care relațiile promovează o atmosferă pozitivă de lucru; starea disciplinară bună ; utilizarea sistemului aleatoriu de stabilire a termenelor; existența unei practici relativ unitare și disponibilitatea judecătorilor de a realiza o practică unitară la nivel național ; publicarea anuală a culegerilor de decizii ale curților

de apel și ICCJ, dar și inițiativa unor magistrați de a analiza sub aspect doctrinar norma de drept și jurisprudența.

Pe lângă acestea, instituirea obligativității publicării integrale a hotărârilor pronunțate, responsabilizează redactorii hotărârilor, cu efecte pozitive în privința calității motivărilor. Din această perspectivă, demersurile pentru funcționarea într-un termen cât mai scurt a ROLLI se dovedesc necesare și utile, nu numai din perspectiva recomandărilor Raportului MCV din anul 2012, dar mai cu seama ca sprijin acordat justițiabilului.

Adoptarea noilor coduri, poate reprezenta circumstanțe cu efect pozitiv, cu condiția ca ele să aducă o stabilitate normativă și o simplificare procedurală. Scurta experiență a aplicării Codului de procedură civilă, relevă însă și complicații în circuitul dosarelor și transparența actului procedural, în faza nepublică a procesului, probleme încă nerezolvate și cu mari dificultăți de înlăturare.

Analiza activității din punctul de vedere al „punctelor slabe”, relevă disfuncții determinate cu precădere de infastructura și reglementările neadecvate sau lacunare .

Astfel, volumul de activitate în raport cu resursele umane rămâne în continuare foarte mare, având în vedere obiectivele și calitatea lucrărilor ce trebuie efectuate. Insuficiența resurselor umane sau a unora din schemele necorelate cu volumul de activitate, conduce implacabil la disfuncționalități care se repercutează asupra eficienței și calității actului de justiție. La aceasta se adaugă perioadele lungi în care posturile vacante nu sunt ocupate, din pricina unor proceduri greoaie, încă neadecvate, sau a reticenței ocupării unora dintre acestea. Relevantă este însă situația actuală, cu manifestări de criză profundă a resurselor umane, a iminentei aplicări a noilor coduri penal și de procedură penală.

Cu toate eforturile ultimei perioade, spațiile în care funcționează majoritatea instanțelor este inadecvat reprezentativității acestora și funcționalității lor : birouri , arhive neîncăpătoare, circuitul fluxului uman greu de rezolvat. Această disfuncționalitate este cu atât mai vizibilă în contextul noilor reglementări procedurale privind judecata în camera de consiliu.

Dotarea materială este incapabilă să satisfacă necesitățile instanțelor. Nu numai aparatura necesară informării sau transmiterii datelor și actelor nu corespunde nivelului actual, dar mai cu seama materialele documentare sunt insuficiente eficientizării muncii și obținerii rezultatelor scontate față de efortul depus. Iar situația a devenit dramatică odată cu aplicarea noului Cod de procedură civilă, care obligă instanțele la multiplicarea cererilor și comunicarea acestora, fără a fi reglementate expres, determinat, cheltuieli pentru aceste operațiuni procedurale.

Însă una dintre stările care afectează sistemul judiciar, este aceea a instabilității legislative, cu conotații direct negative în stabilirea unei jurisprudențe unitare pe termen mediu și lung. Efectele negative se regăsesc și în lipsa de eficiență actului de justiție prin scăderea ritmului de soluționare a cauzelor, în așteptarea unor soluții de principiu care să conducă la unificarea jurisprudenței. În acest sens, revine ICCJ sarcina de a încerca modalități rapide de soluționare a întrebării preliminare, în termene scurte și cu motivări cât mai apropiate de momentul pronunțării.

În cadrul aceste secțiuni considerăm necesar a fi analizate măsurile ce trebuiesc luate împotriva disfuncționalităților activității instanțelor, excluzându-le pe cele care afectează intergul sistem social.

1. În privința volumului de activitate, astfel cum sunt prezentate în datele statistice anuale, numărul de dosare ce revin spre soluționare este mult prea mare raportat la resursele umane și așteptările societății. Modificarea competențelor materiale a devenit prioritate legislativă în aceste condiții, prin coborârea competențelor către judecătorii a unor litigii care nu comportă dificultăți în aplicarea sau interpretarea legii. Pe de altă parte, modificarea competențelor referitoare la încuviințarea executării silite, trebuie abordată cu prioritate, cunoscut fiind că aceasta reprezintă în medie 30% din volumul de activitate al judecătorilor.

2. În situația dată, pentru dinamizarea activității se impun măsuri de accelerare a ritmului de soluționare a cauzelor, cu efect direct în scăderea numărului de dosare aflate pe rol și mai cu seamă a celor vechi, pe care președinții instanțelor dar și conducătorii parchetelor sunt nevoiți să la monitorizeze.

3. Alături de acestea, normarea activității, prin volumul optim, pare din ce în ce mai greu de realizat. Prin ea, se poate asigura o planificare mai eficientă a resurselor umane, dar mai ales se creează premisele creșterii nivelului operativității, a calității actului de justiție și cu precădere crearea premiselor unei reale unificări jurisprudențiale. Totuși, în condițiile unor tendințe nerealiste de normare, volumul optim de activitate rămâne un ideal greu de atins, cu grave repercusiuni asupra termenului rezonabil de soluționare a cauzelor.

4. Blocarea și redistribuirea posturilor vacante la instanțele și parchetele cu activitate redusă, poate fi o soluție temporară de echilibrare a volumului de activitate, cu consecința firească a creșterii operativității și soluționării în termen rezonabil a dosarelor.

Eficiența activității se traduce prin celeritatea soluționării cauzelor sau operativitatea și reprezintă o prioritate europeană, în condițiile în care, în majoritatea statelor criza de sistem afectează în mod direct termenul rezonabil de soluționare a cauzelor. Nu numai deciziile Curtii Europene a Drepturilor Omului prin care diverse state au fost condamnate pentru ritmul lent de soluționare, dar și capacitatea de organizare și planificare reprezintă permise serioase pentru abordarea soluționării într-un termen rezonabil a cauzelor. O atenție deosebită trebuie acordată situației actuale, în care România este chemată în judecată la CEDO și condamnată deja, pentru soluționarea lentă a dosarelor. De aceea, toți factorii implicați în rezolvarea operativă a cauzelor trebuie să fie responsabilizați, așa încât rutinele existente să fie înlocuite de reprezentarea reală a necesității judecătii și executării rapide, fără însă a fi încălcate drepturile fundamentale și fără a face rabat de la calitate.

5.Obiective urmărite

Principalele obiective urmărite în activitatea desfășurată în Consiliu sunt determinate și de necesitățile cu care se confruntă instanțele în prezent: lipsa unui cadru normativ subsecvent adecvat de organizare și desfășurare a activității, în condițiile noilor reglementări procedurale; lipsa sediilor corespunzătoare activității desfășurate în majoritatea lor; insuficiența resurselor umane și materiale - situație care se perpetuează de o perioadă lungă de timp.

1. CSM în îndeplinirea rolului său constituțional, are obligația de a asigura independența justiției, de a consolida statutul magistratului și de a eficientiza sistemul judiciar.

In acest demers, Consiliul trebuie să se preocupe în continuare de dialogul instituțional activ cu celelalte puteri ale statului, în vederea creării cadrului legislativ, pentru asigurarea

- unui sistem transparent, flexibil, obiectiv și exigent de admitere în sistem și de promovare a magistraților

-degrevării magistraților de obligațiile fără caracter jurisdicțional;

-unui sistem eficient privind aplicarea unitară a legii, prin mecanismele specifice de unificare a jurisprudenței în conformitate cu jurisprudența instanței supreme , a Curții Constituționale și a instanțelor europene.

-aplicării depline a principiului constituțional al separației puterilor în stat, prin instituirea unui dialog deschis și a unei colaborări în spiritul respectării principiului legalității

2. Eficientizarea sistemului judiciar presupune identificarea problematicii cu care se confruntă la un moment dat, dar și pentru un viitor previzibil. În acest sens la nivelul organizării CSM presupune măsuri relative la:

- modificarea Regulamentelor, față de vidul de reglementare constatat în ultima perioadă; eficientizarea comisiilor și grupurilor de lucru, în raport de problemele ridicate, în principal, de punerea în aplicare a noilor coduri, de iminenta revizuire a Constituției, dar și pe termen lung, prin evaluarea fenomenului conflictual și a dinamicii legislative. În acest sens, Regulamentul de organizare al instanțelor trebuie să prevadă responsabilizarea colegiilor de conducere în privința managementului resurselor umane și să fie degrevate de atributul decizional de repartizare a magistraților în secțiile instanțelor sau parchetelor. Colegiilor de conducere, alături de conducătorul instanței/ parchetului, trebuie să li se lărgască competențele în controlul asupra dosarelor mai vechi. Se impune aceasta cu atât mai mult cu cât România este deja condamnată pentru lentoarea judecătii, iar pe rolul CEDO se afla peste 500 de cazuri ce au obiect soluționarea în termen nerezonabil a cauzelor.

- incurajarea reprezentării asociațiilor profesionale ale magistraților pentru participarea la ședințele comisiilor, ca alternativă viitoare a sistemului greoi de consultare.
- continuarea consultării magistraților asupra hotărârilor care interesează statutul acestora și organizarea judiciară în ansamblu.
- organizarea întâlnirilor cu organisme neguvernamentale, pentru explicarea și fundamentarea unor soluții asupra fenomenelor care conduc la nesincronizări sau erori ale sistemului;
- stabilirea celui mai adecvat cadru normativ de desfășurare a activității inspecției judiciare, ca organism independent, cu posibilitatea selectării ca inspectori judiciari și a judecătorilor Inaltei Curți de Casație și Justiție;
- intensificarea participării CSM, de regulă prin purtătorul de cuvânt, la dezbaterile publice privind sistemul judiciar, pentru o informare corectă și transparentă despre măsurile luate.

Una dintre priorități o constituie creșterea transparenței activității și obiectivității în luarea hotărârilor plenului și secțiilor, prin reluarea transmisiunilor video ale ședințelor de plen, prin motivarea corespunzătoare a soluțiilor adoptate și publicarea lor în termen scurt.

3. În domeniul resurselor umane, CSM a încheiat un Memorandum cu puterea executivă în scopul pregătirii sistemului judiciar pentru implementarea noilor coduri, elaborând noi strategii pe termen mediu prin care a stabilit redimensionarea schemelor de personal de la instanțe și parchete în raport cu dinamica social-conflictuală și legislativă, încercând adaptarea la standardele elaborate de CEPEJ. Astfel, prin Hotărârea 893/2013, Plenul Consiliului a avizat proiectul de modificare a Hotărârii de Guvern 652/2009, în sensul suplimentării numărului maxim de posturi pentru curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii, cu 350 de posturi (150 posturi de judecători și 200 posturi de grefieri). În această privință, trebuie susținută ideea eficientizării instanțelor și parchetelor, cu consecința desființării unora și redistribuirii posturilor acestora.

- schimbarea procedurilor de promovare pe funcții de execuție sau de conducere, prin introducerea unor modalități mai transparente de evaluare și

examinare, in care ponderea să fie deținută de logica juridică și evaluarea activității anterioare . Se impune totodată analiza unor alternative la examinarea candidaților pentru funcțiile de conducere, cu necesitatea prelungirii duratei mandatului la 4 ani .

-reșezarea sistemului de evaluare, pe criterii de departajare practică, ușor de verificat, pentru creșterea nivelului de pregătire, dar și pentru responsabilizarea fiecărui magistrat in creșterea performanțelor sistemului judiciar; apreciem mai utilă constituirea comisiilor de evaluare la nivelul instantei/parchetului ierarhic superioare din care să facă parte și conducătorul instanței /parchetului, magistraților evaluați; efectuarea evaluării la 4 ani și înlăturarea evaluării pentru judecătorii ICCJ și ai magistraților care au o vechime efectivă in magistratură de cel puțin 25 de ani.

-coordonarea strategiei INM in formarea continuă a magistraților și a SNG in formarea grefierilor, mai cu seamă a specializărilor in domenii deficitare.

Nu poate fi ignorată nici posibilitatea modificării cursurilor de formare profesională a auditorilor de justiție, eventual cu scurtarea perioadei și efectuarea stagiului potrivit unui program intocmit de INM. Totodata se impune analiza posibilității efectuării stagiaturii judecătorilor in complete colegiale.

- stabilirea unui statut adecvat magistraților asistenți ai ICCJ, odată cu selecția acestora pe criterii de competență profesională precum și pregătirea lor intr-un program special intocmit de INM.

4. In privința organizării interne a CSM, apreciez că se impun modificări ce privesc competențele Plenului, în sensul atribuțiilor prevăzute de art.36 din Legea 317/2004 modificată, prin înlăturarea lit. d,e și f , atribuții ce vor fi preluate de secții. Totodată se impun clarificări legislative atât in sensul duratei mandatului membrilor cât și a întinderii reprezentării acestora, în acord cu decizia ce a declarat neconstitutionale dispoziții ale art.55 din lege.

In domeniul resurselor umane, se impune ocuparea posturilor vacante, cu precădere a celor de conducere, prin organizarea concursurilor specifice, inclusiv pentru cele ocupate prin delegare. Măsura se impune cu necesitate atât

pentru stabilitatea sistemului organizațional cât și pentru responsabilizarea individuală.

În egală măsură, se impun demersuri pentru finanțarea tuturor posturilor vacante, condiție pentru ca activitatea Consiliului să se desfășoare într-o stare de normalitate.

6. Inspecția judiciară

Desprinsă din subordonarea față de Consiliu, Inspecția judiciară este organizată ca structură cu personalitate juridică, în două secții, condusă de un inspector șef, ajutat de un inspector șef adjunct, care acționează pe principiul independenței operaționale, cu competențe în analiza, verificarea și controlul domeniilor specifice de activitate. Astfel inspecția judiciară are competența de a efectua cercetarea disciplinară și exercitarea acțiunii disciplinare, de a verifica respectarea normelor procedurale și regulamentare de către instanțe și parchete, verificarea eficienței manageriale și a modului de îndeplinire a atribuțiilor, verificarea sesizărilor sau sesizarea din oficiu în legătură cu conduita magistraților, verificarea condiției bunei reputații sau pentru apărarea bunei reputații a magistraților.

Independența funcțională a inspecției judiciare reprezintă acea garanție în interesul preeminenței dreptului, limitată numai de principiul legalității în exercitarea atribuțiilor inspectorilor. De aceea, Consiliului îi revine obligația uniformizării deciziilor și creerii unei practici unitare și previzibile atât în activitatea jurisdicțională, cât și în aceea de soluționare a verificărilor efectuate.

Se impune sprijinul inspecției judiciare în îndeplinirea atribuțiilor, prin declanșarea procedurilor de ocupare a posturilor vacante și prin stabilirea priorităților verificărilor, într-un program realizat în colaborare cu secțiile Consiliului.

Odată cu intrarea în vigoare a noilor coduri, inspecției judiciare îi revine sarcina unei mai active verificări a modului de respectare a dispozițiilor legale privind stadiul procesual al cauzelor, în vederea atenționării asupra eventualelor disfuncționalități în aplicarea noilor norme procesuale. Totodată, inspecția va

trebui să evalueze necesitatea organizării activității de formare profesională continuă, propunând teme asupra normelor ce se dovedesc a fi aplicate neunitar.

Cea mai importantă activitate a inspecției, rămâne efectuarea cercetărilor disciplinare, Consiliului revenindu-i sarcina de a confirma o practică unitară în privința răspunderii magistraților, luând în considerație și deciziile instanței de recurs. În acest sens, considerăm că răspunderea pentru greșita aplicare a dreptului material, trebuie să capete aspecte de repetabilitate, în condițiile existenței unei jurisprudențe unitare, lipsite de controverse în aplicarea și interpretarea dreptului material. Aspectele relevate de rapoartele MCV implică inspecția judiciară în verificarea mai atentă a activității de unificare a jurisprudenței și atenționarea asupra actualizării sistemului informatic depășit, care face posibilă intervenția umană în repartizarea dosarelor și limitează capacitatea de informare a judecătorilor cu privire la hotărârile pronunțate în alte cauze.

Apreciem că se impune participarea inspecției judiciare la ședințele comisiilor 1 și 2, când problemele dezbătute se referă la activități conexe celei de verificare și control al instanțelor sau parchetelor.

Totodată, în aplicarea disp.art.68 din Legea 317/2004 modificată, CSM va trebui să întreprindă demersurile pentru decașarea auditului inspecției judiciare

7. Raportul cu instituții și autorități ale statului și organismele internaționale

Integrat în structura constituțională, Consiliul are obligația consolidării statutului magistratului în raport de celelalte instituții, prin comunicarea în mod rezonabil, motivat, a acțiunilor asumate și hotărârilor luate cu scopul de a spori încrederea în funcționarea sistemului judiciar în ansamblul său.

Necesitatea raportului cu instituțiile și autoritățile statului, mai cu seamă cu Ministerul Justiției și puterea legislativă, este dictată de nevoia asigurării

unei efective independențe a autorității judecătorești în condițiile separației puterilor în stat. Independența, bazată pe principiul separației, nu reprezintă însă înstrăinarea sistemului judiciar de restul societății, ci integrarea lui în structura statală cu specificul determinat de drepturile și obligațiile reciproce stabilite de raportul general-particular.

Astfel, Consiliul are obligația unei colaborări instituționale cu puterea executivă în domeniul legislației care privește sistemul judiciar, cunoscut fiind calitatea de inițiator legislativ al ministrului justiției; în aceeași măsură, are obligația să transmită Ministerului Finanțelor necesitatea finanțării sistemului, în vederea atingerii aceluiași scop fundamental, de asigurare a independenței justiției. Din această perspectivă, inițiativa transmiterii bugetului instanțelor la ICCJ reprezintă una dintre realizările în asigurarea principiului menționat.

Participarea membrilor Consiliului în procesul legislativ, reprezintă în mod egal nevoia puterii legislative de colaborare, resimțită benefic de sistem în ultima perioadă de timp (referirea are în vedere participarea grupurilor de lucru la elaborarea de către Ministerul Justiției a normelor privind competențele, organizarea și buna funcționare a instanțelor și parchetelor, dar și la avizele consultative date în competența Consiliului) .

Raporturile cu celelalte instituții, se realizează printr-o comunicare coerentă, unitară și activă, bazată pe principiul transparenței, parteneriatului și cooperării funcționale, în vederea transmiterii unei imagini reale asupra dificultăților cu care se confruntă sistemul judiciar în ansamblul său și a sprijinului pe care statul este dator să-l dea pentru depășirea acestora.

În evoluția legislativă a ultimilor ani, adoptarea și punerea în aplicare a noilor coduri reprezintă un punct de referință, cu impact major asupra activității judiciare, cu nevoi încă nesesizate și care vor necesita o mai strânsă colaborare cu celelalte instituții statale implicate în asigurarea infrastructurii și finanțării justiției. În aceeași măsură, înființarea tribunalului specializat în materia litigiilor dintre profesioniști, reprezintă un pas important în asigurarea unei abordări care să răspundă nevoilor „ lumii afacerilor „.

În raporturile internaționale, Consiliul va trebui să continue asigurarea reprezentării, cu precădere în structurile europene ce interesează justiția și să transmită coerent mesajele privind evoluțiile sistemului judiciar.

Reprezentarea Consiliului în proiectele de finanțare inițiate de Banca Mondială sau BEDR, pentru reformarea sistemului judiciar, constituie în același timp o prioritate.

În aceeași măsură, Consiliul va avea în vedere rapoartele Comisiei europene în cadrul MCV, acestea reprezentând evaluarea evoluției sistemului judiciar. Raportul din 30.01.2013 recomandă respectarea angajamentului guvernului față de independența sistemului judiciar și supremația statului de drept, constanând o dată în plus presiunea exercitată de volumul de muncă asupra sistemului judiciar, dar și ” crearea unui cadru clar privind interdicția de a se face presiuni sau a se submina activitatea magistraților... și garantarea unor mijloace de informare în masă libere, cu asigurarea măsurilor reparatorii împotriva încălcării drepturilor fundamentale și împotriva exercitării de presiuni nejustificate ...”

Totuși, libertatea de exprimare a mass-media nu trebuie suprimată, ea reprezentând unul dintre cele mai eficiente moduri de sesizare asupra unor stări de fapt deviate și în baza cărora Inspekția Judiciară a efectuat cercetări disciplinare sau deontologice. Cu toate acestea, toleranța în privința unor informații prezentate cu rea credință fals sau deformat, nu este rezonabilă. De aceea, atât Consiliul cât și instanțele și parchetele, prin birourile de informare publică și relațiile cu mass-media, trebuie să furnizeze date clare ce nu pot naște interpretări diferite, care să pună în dificultate corecta informare a publicului.

Judecător

dr. Adrian Bordea